

Natura 2000 gebied 156 – Bemelerberg & Schiepersberg

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Heuvelland
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL9801076
Beschermd natuurmonument:	Groeve 't Rooth BN
Beheerder:	Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer, particulieren
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Maastricht, Margraten, Valkenburg a/d Geul
Oppervlakte:	177 ha

Gebiedsbeschrijving

De Bemelerberg en de Schiepersberg liggen beide op de oostflank van het Maasdal. Het zijn beide schraallandcomplexen waar de gehele gradiënt van uitgesproken zure graslanden op de plateaurand via heischrale graslanden tot kalkgraslanden op de lagere delen van de helling nog aanwezig is. Het gebied rond beide graslandhellingen bestaat uit hellingbossen, graslanden en akkers en landschapselementen als boomgaarden, houtwallen, graften en overhoekjes. Het Koelebos is een hellingbos met een overgang van esdoorn-essenbos via eiken-haagbeukenbos naar parelgras-beukenbos en wintereiken-beukenbos. Met name rondom Mettenberg is de ondergroei van het eiken-haagbeukenbos en parelgras-beukenbos goed ontwikkeld.

Verder liggen er zowel onderaardse kalksteengroeven als voormalige dagbouw mergelgroeves in het gebied. De steile kalkrotspartijen van de Winckelberg, de Cluysberg en de open groeves en de grottingangen bevatten pionierbegroeiingen.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast:

- Teneinde een meer logische begrenzing te bewerkstelligen is in het noordelijk deel van het gebied de begrenzing beter afgestemd op de bestaande natuur uit het gebiedsplan en de eigendommen van het Limburgs Landschap. Verspreid zijn daarom percelen toegevoegd (totaal ca. 10 ha) en verwijderd (totaal ca. 5 ha).
- De begrenzing is uitgebreid met het afgewerkte deel van de groeve 't Rooth (4,7 ha) dat onderdeel vormt van het belangrijkste leefgebied van de H1193 geelbuikvuurpad van Nederland.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H6110	Pionierbegroeiingen op rotsbodem
H6210	Kalkgraslanden
H6230	Heischrale graslanden
H9160	Eiken-haagbeukenbossen

Habitatrichtlijnsorten

Soortnr	Soort
H1193	Geelbuikvuurpad
H1318	Meervleermuis
H1321	Ingekorven vleermuis
H1324	Vale vleermuis

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H6510	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden ¹
H1166	Kamsalamander ³

Kernopgaven

- 8.01 **Mozaïek bijzondere graslanden:** Behouden en uitbreiden mozaïek van pionierbegroeiingen op rotsbodem *H6110, kalkgraslanden *H6210, heischrale graslanden *H6230.
- 8.10 **Mozaïek groeves:** Ontwikkelen van mozaïek van pionierbegroeiingen op rotsbodem *H6110 en kalkgraslanden *H6210.
- 8.11 **Geelbuikvuurpad:** Behoud van geschikt leefgebied ten behoeve van aantal en omvang van levensvatbare populaties van de geelbuikvuurpad H1193.
- 8.12 **Biotoop vleermuis:** Herstel kwaliteit winterbiotoop meervleermuis H1318, ingekorven vleermuis H1321 en vale vleermuis H1324.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

- H6110** *Kalkminnend of basifiel grasland op rotsbodem behorend tot het *Alyso-Sedion albi*
- Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- Toelichting Het habitattype pionierbegroeiingen op rotsbodem is in ons land min of meer beperkt tot het westelijke deel van het Zuid-Limburgse heuvelland, waar het op diverse locaties voorkomt op de hoge randen van het Maasdal. De afzonderlijke delen van de Bemelerberg (Strooberg, Winckelberg en Cluysberg) en het belendende Hoefijzer herbergen de beste voorbeelden van dit type in ons land, dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert. De totale oppervlakte bedraagt echter niet meer dan enkele tientallen vierkante meters. Enige uitbreiding is mogelijk, waarbij mogelijk ook de Julianagroeven en de groeve 't Rooth perspectieven bieden.
- H6210** *Droge half-natuurlijke graslanden en struikvormende facies op kalkhoudende bodems (*Festuco-Brometalia*)
- Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- Toelichting Verreweg de grootste oppervlakte van de schraallanden op de Bemelerberg en de Schiepersberg wordt ingenomen door het habitattype H6230 heischrale graslanden. Het voorkomen van het habitattype kalkgraslanden is beperkt tot de directe omgeving van de groeven. Verbetering kwaliteit is nodig voor de fauna. Een beperkte uitbreiding is mogelijk omdat er relatief weinig oppervlakte met dagzomende kalksteen aanwezig is.
- H6230** *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
- Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
- Toelichting De heischrale graslanden van de Bemelerberg (Bemelerberg en Hoefijzer) en Schiepersberg (Kooberg) behoren tot de omvangrijkste en best ontwikkelde voorbeelden van het Zuid-Limburgse heischrale graslanden (*Betonico-Brachypodietum*) in ons land. Daarom levert het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor dit habitattype. Omdat dit habitattype landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert wordt uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit nagestreefd. Hiervoor zijn goede mogelijkheden op de Bemelerberg en Schiepersberg.
- H6510** Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*)
- Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A).
- Toelichting Glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (subtype A) komen voor aan de voet van de hellingen, aangrenzend aan andere graslandtypen.
- H9160** Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het *Carpinion-betuli*
- Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B).
- Toelichting De aanwezige hellingbossen van het habitattype eiken-haagbeukenbossen, *heuvelland* (subtype B) zijn betrekkelijk jong en van matige kwaliteit. Verbetering van de kwaliteit van dit habitattype wordt niet nagestreefd omdat uitbreiding oppervlakte van H6210 kalkgraslanden en H6230 heischrale graslanden deels plaatsvindt op locaties met matig ontwikkelde eiken-haagbeukenbossen.
- Soorten**
- H1166** Kamsalamander
- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
- Toelichting Binnen de begrenzingen van het gebied komt een vrij omvangrijke populatie kamsalamanders voor: in en nabij Groeve 't Rooth en de Bundersberg bij Cadier en Keer. Zeer waarschijnlijk is de soort hier ooit (dertig jaar geleden) uitgezet en heeft zich succesvol weten te handhaven en uit te breiden.

H1193 Geelbuikvuurpad

Doel Uitbreiding verspreiding, uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Voor het gehele Heuvelland wordt gestreefd naar een duurzaam netwerk aan leefgebieden op landschapsschaal waarbinnen levensvatbare populaties zich kunnen ontwikkelen. Gestreefd wordt naar tenminste 1.600 volwassen exemplaren. De soort verkeert in een zeer ongunstige staat van instandhouding. 't Rooth (inclusief de nabijgelegen Julianagroeven) levert momenteel verreweg de grootste bijdrage, omdat momenteel alleen hier een levensvatbare populatie aanwezig is. Beoogd wordt versterking van de populatie en verbetering en uitbreiding van leefgebied in groeven 't Rooth en de Julianagroeven, en ontwikkeling van een populatie en leefgebied op de Bemelerberg.

H1318 Meervleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Als overwinteringsgebied is dit gebied van groot belang.

H1321 Ingekorven vleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Het gebied levert als overwinteringsgebied voor de ingekorven vleermuis een van de grootste bijdragen.

H1324 Vale vleermuis

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting Als overwinteringsgebied is dit gebied voor de vale vleermuis van groot belang.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H6110 Pionierbegroeiingen op rotsbodemb	--	++	>	>
H6210 Kalkgraslanden	-	+	>	>
H6230 Heischrale graslanden	--	++	>	>
H6510_A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (<i>glanshaver</i>)	-	-	=	>
H9160_B Eiken-haagbeukenbossen (<i>heuvelland</i>)	--	+	=	=

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1166 Kamsalamander	-	-	=	=
H1193 Geelbuikvuurpad	--	++	>	>
H1318 Meervleermuis	-	+	=	=
H1321 Ingekorven vleermuis	+	++	=	=
H1324 Vale vleermuis	-	+	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.

³ Op basis van recente informatie blijkt de soort thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.